

l'opinió de Spitzer (*Kat. Etym.*, 22) que s'inclinava a considerar-lo un manlleu a l'occità. En la tercera edició del REW M-Lübke va deixar *escany* sota *SCAMNIUM i al mateix temps sota SCAMNUM va afegir una nota sobre el cat. *escan* (errata per *escon*)³ expressant escritúps respecte del seu desenvolupament fonètic. Després, Wartburg (*FEW* XI, 273) va donar per al català *escany* i *escon*, però remetent el lector a la nota de Meyer-Lübke en *Das Katal.* —³ Rohlf's, *Le Gc.*, § 421, assenyala *dauna* DOMINA, el gascò ant. *daun* DAMNUM i *escaunet* «escabeau»; notem, a més, la presència del mateix mot en el bretó: *skáun* 'banc (de taula)' (Giese, *VKR* IV, 354). —⁴ Levy, *PSW* III, 146 dóna sota *escanh* dos exemples d'*escaun* 'banc' de *Daurol et Beton*, i a més dos exemples d'*escanh* de dos inventaris antics. Un topònim *Escau*, nom d'un mas en el territori llenguadocià apareix com a *Scauno* en 1237 i 1269, i com a *L'Escau* en 1412 (Sabarthès, *Dict. Topogr. de l'Aude*). Avui segons Mistral, *TdF* I, 20 980, *escan* i *eschau* (dclfinès) i *escau* i *eschau* (dels parlars alpins) significa «aspe, travouil, dévidoïr». ⁵ Citat per *DAG.* del text intitulat *Lumen Domus* I, 184. —⁶ Per a la mena d'*escó* aquí mencionat, notem la definició que posa *DAG.*: «banc que les confraries tenen a les capelles a dreta i esquerra, on guarden els llibres de la confraria, ornaments de l'església, etc.». —⁷ Notem amb motiu de l'*escon* de la llar, aquí descrit, la definició que posa Gricera en el seu estudi «La casa catalana» (*BDC* XIX, 284): «*Escon*. El banc monumental que acostuma haver-hi al peu de la llar, el seient del qual té de cinc a set pams d'amplada. El respalller de l'escon, convenientment tornejat, puja a unir-se amb la campana de la xemeneia i acaba amb una lleixa on es posen llibres, eines, etc.» (registrat a Lledó, Lluçanès, etc.). —⁸ Massó Torrents va emprar aquest mot en els seus *Croquis Pirenencs*: «Que bé m trobo a redós, en aquella cambra fumada... assegut a l'*escorn*, i esperant la flaitosa ollada» (p. 42); escrit *escon* en un altre passatge citat per *AlcM* de la mateixa obra. —⁹ Observem que la major part dels testimonis no permet en català decidir si és *escauna* f. o *escaume* m. —¹⁰ Alart dóna, a més, aquest exemple d'un doc. de 1383: «III *scauna* de blegar ballistas»; sembla que l'escrivent traduïa del llatí (cf. ballistas), un text que posava «III *scamna*»; cal entendre, doncs, «III *escauns* (=bancs) per blegar ballestes».

Escona, V. *ascona* *Esconcar-se*, V. *concar* (*CAGAR*)

ESCONDIR 1, 'amagar' pres del ll. ABSCONDĒRE amb caràcter mig-savi; no per via del castellà, si bé en la nostra llengua ha tingut escassa difusió, com a mot poc necessari, a causa del seu rival més robust AMAGAR, de data antiquíssima i d'ús més general. □ 1.ª doc.: *escondre*, segle XIII, Jaume I; *escondit*, segle xv, Ausiàs.

Escondre, amb participi *escós* o *escondut*, és la forma més fidel a la original, al costat de la qual, en augmentar l'acció del model llatí, s'anaren admetent *escondir*, *-dit*, i *abscondir*. La *Cròn.* de Jaume I usa la primera: «mentre que érem en aquel turment, ben per tres dies e tres nuyts, can nos podíem *escondre* en aquell loch hon Nós jahiem, al qual dien les naus 'parays' ---», Ag., 478; i sovint en el participi en forma adverbial: «*escondudament* el Rey de Granada havia endreçat ab tots los castels e les viles», «faemlos metre en un leny *escondudament*», «feytes les jures en Saragoça *escondudament* ---», Ag., 395, 237, 411.

Després es troba en alguns autors, però ja en la forma *escondir*: «nesciesa és de jovent: qui ha *escondit* son saber no és preat» en Jahuda (*DAG.*); «si com aquell qui sta e'l bosc *escondit* ---», Ausiàs (VIII; I, 211); i el *DAG.* en cita dos passatges mallorquins a la *Comèdia de la Conquista*.

En la Renaixença s'ha usat literàriament poc, però el trobem en grans prosadors de llenguatge ben genuí, amb un cert matís afectiu, poc o molt emfàtic: «si vaig convidar-hi a l'Albert, que res de tu sabia, és perquè us creya companys, y además, no tinc per què *escondir-me* de ningú», MVayreda (*La Puny.*, VIII, 146, 117); «una emprenta féu cedir la balda de la porta, i aparegué en el llindar un carlí jovenàs i fort com un roure, que reia cínicament al veure el gest de la noia espitregada, en el tràfec d'*escondir* endebades la mòrbida exuberància que al ferest minyó li encenia els ulls», Coromines (*Silèni*, xvii, 221; *O. C.*, 91a2); *ascondir* en el tortosí Vergés i Paulí (*Espurnes* v, 65, context a *requitar*, *QUITI*).

També aquest matís «apujat», afectiu, l'he sentit a gent pagesa de llenguatge ben pur, a les més diverses comarques continentals: «hi hauríem de posar un parany *escondit*», entre el Vallès i el Maresme (Vallgorguina, 1931), «si un xai s *askundéš*, el gos no li deixa» a Osona ('amagar-se', 'endarrerir-se', Calldetenes, 1935), «d'ací no es veu perquè és un lloc *escondit*» (Noves de Segre, 1957); «allí diuen el *Taularet askondit*» (al mig de la Marjal, a Tavernes de Valldigna, 1962), *askondit* també a Rellu (1963). Tan poc hi ha el sentiment o sospita de castellanisme ni en els més severos defensors del nostre verb, que el Mestre Fabra, en les àrdues passejades que amb els Arnalots fèiem per l'alta vall de Peguera, va batejar un innominat estany, ja no lluny de l'agulla del gran pic, amb el nom de *l'estany Escondit* (1933).

⁵⁰ Assenyalo un parell de minúcies pirinenques poc conegudes, encara que ja siguin fora del límit lingüístic. Uns traginers que vaig topar a vora la carena entre Sobr-arbe i Somontano, damunt Campodarbe, em deien «vamos *escondiéndo* por aquel collado» (1965), s'entenia 'tramuntant, passant l'envista' (cast. *traspone*), i no crec que es tractés d'un equivalent d'*escondir* = oc. ant. *s'escondire* EX-CON-DICERE, sinó del verb present tornat intransitiu, amb el valor de 'perdre's de vista'. El basc *izkutu* (al costat de *ezkutu*, i també *ezkutatu*, *-izk-*, 'ocultado', Mitxelena, *FonHivca.*,